

ҚАРЖЫЛЫҚ ШОЛУ

2018 жылы Компания, отынның жоғары бағасына байланысты жылдың бүкіл сала үшін өте қиын болғандығына қарамастан, өзінің бәсекелестік артықшылықтарын қолайлы пайдалануын жалғастырды.

Ішкі нарықта да, халықаралық нарықта да түсім ұлғайды, бұл бірінші жағдайда – орташа тарифтің ұлғаюына және соңғы жағдайда жолаушылар ағынының өсуіне байланысты болып отыр. Халықаралық жолаушылар ағынының 10,7%-ға өсуі көбінесе Қытайдағы, Үндістандағы, Украинадағы және Орталық Азиядағы жылдам дамып келе жатқан нарықтардан жолаушылар ағыны қарқынды дами түскен хабтарымыздың арта түскен маңызының арқасында транзиттік тасымалдардың 48%-ға өсуіне байланысты болды. 2018 жылы халықаралық бағыттардағы жолаушылардың 31%-ы транзиттік жолаушыларға тиесілі болды, олар 2017 жылы 24%-ды құраған болатын. Бұл «Эйр Астана» компаниясының халықаралық маршруттардағы әрбір үшінші жолаушысы транзиттік болғандығын білдіреді.

Бұл өсуге ШЖКМ көрсеткішінің 5%-ға артуының арқасында қол жеткізілді, осы көрсеткіштің есебінен халықаралық маршруттардағы жүктемелі коэффициенті 2,9%-ға өсті.

Отынға жұмсалатын шығындар 2018 жылғы негізгі маңызды проблема болды, осы шығындардың өсуі 47,8 миллион АҚШ долларын немесе ШЖКМ көрсеткішінің 5%-ға өсуі жағдайында 26%-ды құрады. Отын бағасының қарқынды өсуіне байланысты шығындарды барынша азайту және кірістілікті сақтау үшін Компания өзінің ішкі бағыттардағы тасымалдау сыйымдылығын 5%-ға азайтты. Алайда, 2018 жылғы ішкі тасымалдар көрсеткіштеріндегі ең маңызды өзгерістердің бірі бір ШЖКМ-ге шаққандағы табыс көрсеткішінің 11%-ға ұлғаюы болса керек, бұл біздің қызмет құрылымымыздың орнықтылығы мен икемділігін көрсетеді.

Отын құнының осындай елеулі өсуінің жағымсыз ықпалын азайту үшін шығыстар мен кірістерді басқаруға қатысты шаралар қабылданбаған жағдайда, Компанияның 2018 жыл нәтижелері бойынша залалды мойындауына тура келетін еді. Отынға жұмсалатын шығындардың теріс ықпалының ауқымына қарамастан, Компания 36,5 миллион АҚШ доллары көлемінде операциялық пайдаға қол жеткізе алды, бұл 2017 жылмен салыстырғанда 42%-ға төмен, сондай-ақ салықтар шегерілгеннен кейінгі пайда 5,35 миллион АҚШ долларын құрады, бұл алдыңғы жылмен салыстырғанда 86%-ға төмен.

2018 жыл Компания үшін функционалдық валютаның АҚШ долларына толық көшуінің алғашқы жылы болды. Көптеген жылдар бойы «Эйр Астана» компаниясы түсімінің басым бөлігі теңгеден басқа валюталарға тиесілі болатын және бүгінгі таңда ол жалпы көлемнің 2/3-ден астам бөлігіне жетті.

Қызметтің қаржылық нәтижелері

(мың АҚШ доллары)

	2018 жыл	2017 жыл	Өзгеріс
Барлығы: түсім және өзге де кірістер	840 861	767 537	9,6%
Барлығы: операциялық шығындар	(804 355)	(704 282)	(14,2%)
Операциялық пайда	36 506	63 255	(42,3%)
Операциялық пайда маржасы	4,3%	8,2%	(3,9п.т.)
Таза қаржылық шығыстар	(7 613)	(3 825)	(99,0%)
Бағам айырмасынан таза залал	(16 885)	(10 370)	(62,8%)
Салық салуға дейінгі пайда	12 008	49 060	(75,5%)
Табыс салығы бойынша шығындар	(6 656)	(9 742)	31,7%
Жыл ішіндегі пайда	5 352	39 318	(86,4%)

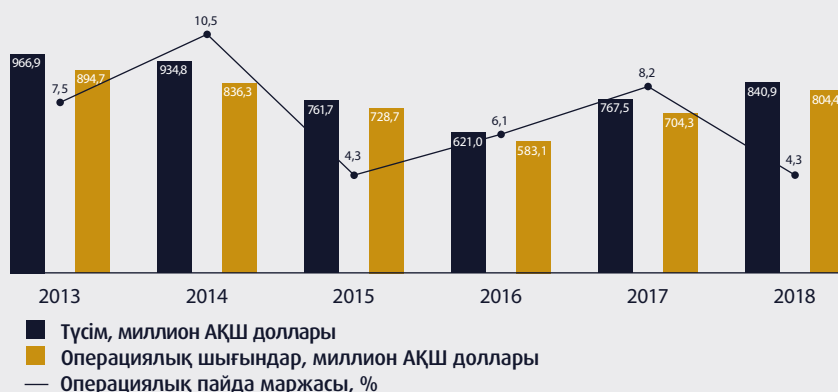
Түсім

(мың АҚШ доллары)

	2018 жыл		2017 жыл		Өзгеріс
	Барлығы	Жалпы түсімнен %-ы	Барлығы	Жалпы түсімнен %-ы	
Жолаушылар тасымалынан түсім	810 353	96,4%	718 178	93,6%	12,8%
Жүк және пошта тасымалдарынан түсім	20 703	2,5%	19 666	2,6%	5,3%
Өзге де кірістер	9 805	1,1%	21 215	2,7%	(53,8%)
Кері жалдаумен жүргізілетін сату операциясынан түскен пайда	-	-	8 478	1,1%	(100%)
Барлығы: түсім және өзге де кірістер	840 861	100%	767 537	100%	9,6%

2018 жылы жолаушылар тасымалынан түскен түсім жалпы түсім көлемінің 96,4%-ын құрады және Компанияның негізгі қызметі болып қалады. Қалған 3,6%-ға жүк және пошта тасымалдарынан түскен түсім (2,5%) мен өзге де кірістер (1,1%) тиесілі.

Түсім және операциялық шығындар

2018 жылғы түсім

(млн. АҚШ долл.)

840,9

ШЖКМ өсуі

+5%

Нәтижесінде Компания басшылығы АҚШ доллары базалық операциялардың, оқиғалар мен жағдайлардың сипатын неғұрлым жақсы көрсетеді деген қорытындыға келді. Бұл көшу Компания активтерін теңгеңі АҚШ долларына қатысты валюталық бағамының ауытқуларынан қорғайды, бұл болашақта Компанияның доллармен көрсетілген активтерінің/міндеттемелерінің бағам айырмасынан теріс ықпалдың жойылуына байланысты қаржылық пайданы ұлғайтады. 2018 жылы АҚШ долларының теңгеге орташа сараланған бағамы 2017 жылы 326 теңгеге тең болған 1 АҚШ долларының орташа құны 344,71 теңгені құраған жағдайда 5,7%-ға өсті. 2018 жылғы желтоқсан айындағы (есептік жылдың соңғы айы) орташа айырбас бағамы 1 АҚШ долларына 371,82 теңгені құрады.

Операциялық шығындар

Операциялық шығындар отынға жұмсалатын шығындардың қарқынды өсуіне байланысты 2017 жылғы 704,3 миллион АҚШ долларынан 2018 жылғы 804,4 миллион АҚШ долларына дейін 14,2%-ға ұлғайды. Бұл бір ШЖКМ-ге шаққандағы үлесті өзіндік құнның 5,2 АҚШ центінен 2018 жылғы 5,6 центке дейін 9%-ға артуына себеп болды.

Low Cost чемпиондары

Барынша тиімді қызметінің арқасында «Эйр Астананың» бір ШЖКМ-не шаққандағы шығыстар көрсеткіші, әсіресе қызметтердің толық кешенін ұсынатын басқа әуе компанияларымен салыстырғанда ең бәсекеге қабілетті көрсеткіш болып табылады. Бүкіл әлем бойынша 52 әуе компаниясының – соның ішінде қызметтердің толық кешенін ұсынатын және төмен бюджетті тасымалдаушылардың шолуын қамтитын Airline Cost Management Group (IATA) тобының салаға жыл сайынғы шолуы негізінде біз «Эйр Астананың» бір ШЖКМ-

не шаққандағы шығыстар көрсеткішінің еуропалық баламаларының шамамен жартысын құрайтындығын және Airline Analyst 2017 жылғы есебіне сәйкес төмен бюджетті еуропалық тасымалдаушылардан гөрі 13%-ға төмен екендігін атап көрсетуіміз қажет.

Тиімділік Компанияның үш стратегиялық мақсатының шешуші негізі болып табылады және біз жақсаруға ұмтылуымызды жалғастырамыз. 2018 жылы қаржылық топ Компанияның операциялық процестеріне жақындатылған қызметкерлерді жаңа мүмкіндіктерді іздеуге тарту мақсатында Low Cost Champions атты науқанды іске қосты. Науқанға қатысқан 300-ден астам өкіл өз идеяларымен бөлісіп, қазіргі уақытта оларды Компания басшылығы белсенді түрде талқылауда. Бұл Компания ішіндегі терең және ұйымшыл ынтымақтастық сезімінің көрінісі болып табылады және Компанияның барлық департаменттеріндегі жоғары стандарттар мәдениетінің орнықтылық дәрежесін көрсетеді.

Finnovation: working on efficiency

Finnovation жобасы – бизнесті қаржылық трансформациялау бағдарламасы 2017 жылы іске қосылған болатын. Бағдарлама мақсаты Компанияда қолданылатын әрбір процеске тиімді тәсілді енгізу, кез келген тиімсіз процестер мен қажетсіз бюрократияны жою, оларды тиімді бақылау құралдарымен алмастыру және бүкіл Компанияда шығындардың тиімділігі бойынша іс-шаралардың жаңа толқыны үшін босатылатын ресурстарды пайдалану болып табылады.

2018 жыл бойында Finnovation бастамалардың әзірленуі үшін жауапкершілік көтерді. Бағдарлама көп ұзамай алғашқы өң нәтижелерін берді.

Оларға Компанияның ресурстарды жоспарлау жүйесінің (ERP) тікелей Компания ынтымақтастықта жұмыс істейтін банктердің жүйелерімен біріктірілуі, шоттардың автоматты өңделуі, құжаттаманың тасымалдануын қажет еткен, бұрын пайдаланылып келген қағаз нұсқаларды алмастырған төлемдердің электронды түрде негізделуі, бақылаудың күшейтілуі және қаржылық емес бөлімшелерде қаржылық хабардарлықтың артуы жатады. Жоғарыда аталған жобалардан басқа, 2019 жылы жүйе деректері жеткізушілердің шоттарымен салыстырып тексерілетін жедел деректерді пайдалана отырып, төлемдерді автоматты есептеу енгізіледі, бұл қол жұмысының және адами фактормен байланысты тәуекелдердің азаюына алып келеді.

Нәтиже тиімділігі қаржы сарапшылары ретінде қаржы департаментінің қызметкерлерін бөліп, басқа бөлімшелерге жіберу мүмкіндігін берді. 2018 жыл ішінде команданың жақсы оқытып-үйретілген және білікті 36 мүшесі бортта қызмет көрсету, жерде қызмет көрсету, маркетинг және сату департаменттеріне қосылып, қаржы департаментінің қызметкерлерін инженерлік-техникалық қызмет көрсету департаментіне енгізу бастамасының дәлелденген тиімділігін тағы да көрсетіп берді.

Жаңа құрылым әрбір департаменттің қызметін оңтайландырудың жоғары деңгейін қамтамасыз етуге өз үлесін қосады. Ол жедел департаменттердің қаржылық және өндірістік бөлімшелер қызметкерлерінің тығыз ынтымақтастығы арқасында процестердің басында неғұрлым тиімді бақылау тетіктерін орнатуларына мүмкіндік береді, бұл ақыр соңында Компанияға қаржылық пайда әкеледі.

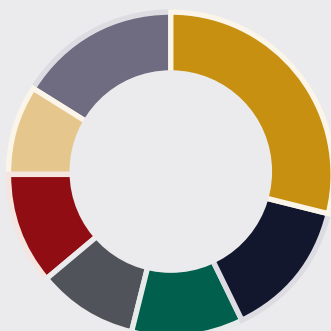
ҚАРЖЫЛЫҚ ШОЛУ ЖАЛҒАСЫ

Операциялық шығындарды топтастыру

(мың АҚШ доллары)

	2018 жыл		2017 жыл		Өзгеруі
	Барлығы	Операциялық шығыстардың %-ы	Барлығы	Операциялық шығыстардың %-ы	
Отын	231 316	28,8%	183 518	26,1%	26,0%
Әуежайда қызмет көрсету және навигация	112 251	14,0%	103 164	14,6%	8,8%
Жолаушыларға қызмет көрсету	91 016	11,3%	86 635	12,3%	5,1%
Инженерлік-техникалық қызмет көрсету	86 278	10,7%	69 173	9,8%	24,7%
Персоналға жұмсалатын шығындар	80 014	9,9%	71 103	10,1%	12,5%
Әуе кемелерінің операциялық лизингіне жұмсалатын шығындар	71 413	8,9%	61 413	8,7%	16,3%
Өзгелері	132 067	16,4%	129 276	18,4%	2,2%
Операциялық шығындар, барлығы	804 355	100%	704 282	100%	14,2%

2018 жылғы операциялық шығындарды топтастыру (%)

■ Отын	29%
■ Әуежайда қызмет көрсету және навигация	14%
■ Жолаушыларға қызмет көрсету	11%
■ Персоналға жұмсалатын шығындар	10%
■ Инженерлік-техникалық қызмет көрсету	11%
■ Әуе кемелерінің операциялық лизингіне жұмсалатын шығындар	9%
■ Өзгелері	16%

Отын

Отын кез келген әуе компаниясы үшін операциялық шығындардың негізгі бабы болып табылады. Нәтижесінде отын бағасының құбылмалылығы бүкіл әлемдегі әуе компанияларының пайдасына тікелей және елеулі әсерін тигізеді.

«Эйр Астананың» отынға жұмсалатын шығындары 2017 жылдың екінші жартысында күрт ұлғайып, 2017 жылғы 183,5 миллион АҚШ долларынан 2018 жылғы 231,3 миллион АҚШ долларына дейін 26%-ға өсті. ШЖКМ көрсеткіші дәл сол кезеңде 5%-ға өсті.

Операциялық шығындардағы отынға жұмсалатын шығындардың үлесті салмағы 2017 жылы 26%-ды құраса, 2018 жылы 29%-ға дейін ұлғайды. Бұл бүкіл әлемде мұнай бағасының өсуі нәтижесінде орын алды. Brent маркалы мұнайдың орташа айлық бағасы бүкіл 2018 жыл бойында өсіп, 2018 жылдың екінші жартысында өзінің шарықтау шегіне жетті - ол 2018 жылғы қазан айында бір барреліне орташа есеппен алғанда 81,03 АҚШ долларын құрады. Жоғары сұраныс маусымы кезінде Brent маркалы мұнайдың бағасы бір барреліне 70 АҚШ долларын құрады. Нәтижесінде «Эйр Астана» компаниясы үшін отынның орташа бағасы 2017 жылмен салыстырғанда 2018 жылы 29%-ға күрт өсті. Дәл осы кезең ішінде ұшу сағаттарының саны, 2017 жылғы 114 811 сағатпен салыстырғанда, 2018 жылғы 118 331 сағатқа дейін 3%-ға артты.

Өзге операциялық шығындар

Компанияның операциялық шығындарының басқа маңызды баптарына әуежайда қызмет көрсету және навигация, жолаушыларға

қызмет көрсету, инженерлік-техникалық қызмет көрсету, персоналға жұмсалатын шығындар және әуе кемелерінің операциялық лизингіне жұмсалатын шығындар жатады. Бұл шығындар негізінен ұшу жиілігінің, жолаушылар санының артуына, сондай-ақ өзге қызметтерді жеткізушілер тарифтерінің ұлғаюына байланысты алдыңғы жылмен салыстырғанда 2018 жылы 10%-ға артты.

Инженерлік-техникалық қызмет көрсету шығындары әуе кемелерінің жаңа үлгілерін енгізу, Компанияның әуе кемелері паркінің өсуі, сондай-ақ ұшу жиілігінің артуы есебінен 24,7%-ға ұлғайды.

Әуежайда қызмет көрсету және навигация шығындары бүкіл жыл бойында ұшу жиілігінің артуына байланысты жылдық көріністе 8,8%-ға ұлғайды. Қазақстанның негізгі әуежайларындағы ішкі және халықаралық маршруттар үшін қауіпсіздік шығындары 2017 жылдың соңында және 2018 жылдың басында тарифтердің өсуіне байланысты ұлғайды.

Персоналға жұмсалатын шығындар Компания қызметкерлерінің саны өсуіне және тиісінше еңбекақы мен әлеуметтік салықтардың артуына байланысты 2017 жылы 12,5%-ға ұлғайды. Компания қызметкерлерінің орташа саны 2018 жылы 5 202 адамға дейін 5,4%-ға артты.

АҚШ долларымен көрсетілген операциялық лизинг шығындары 2017 жылғы деңгейге қатысты 16,3%-ға артты. 2018 жылғы 31 желтоқсандағы ахуал бойынша Компания 34 турбореактивті әуе кемесін пайдаланған.

Операциялық пайда

Әлем бойынша отын бағасының қарқынды өсуі, кейіннен отынға жұмсалатын шығындардың 47,8 миллион АҚШ долларына ұлғаюы және 2018 жылы жолаушылар ағынының бірқалыпты өсуі операциялық пайданың 36,51 миллион АҚШ долларына дейін 42%-ға азайуына алып келді.

Шығындарды оңтайландыру үшін Компания басшылығы қабылдаған шұғыл шаралар тиімді болып шығып, солардың арқасында Компания 2018 жылы кіріске ие болды – 5,35 миллион АҚШ доллары көлемінде таза пайда алынды. Операциялық пайда маржасы 4,34%-ға дейін 3,9 пайыздық тармаққа азайды.

Компанияның пайыздар, салықтар, тозымпұл, өтемпұл және жалдау ақысы шегерілгенге дейінгі пайдасы (EBITDAR) 130,86 миллион АҚШ долларына дейін 12,83%-ға азайды. EBITDAR маржасы/түсім 2017 жылғы 19,6%-дан 15,6%-ға азайды.

Компанияның АҚШ долларымен көрсетілген қаржылық жалдау бойынша ірі міндеттемелері бар. 2018 жылғы 31 желтоқсандағы ахуал бойынша қаржылық жалдау міндеттемелерінің жалпы сомасы 281,5 миллион АҚШ долларын құрады (жылдық көріністе -12,2%). Компания 2018 жылы қаржылық жалдау бойынша пайыздарға жұмсалатын шығындар ретінде 9,14 миллион АҚШ долларын мойындады.

Таза қаржылық шығыстар

Компанияның 2018 жылғы таза қаржылық шығыстары, 2017 жылғы 3,83 миллион АҚШ долларымен салыстырғанда, 7,61 миллион АҚШ долларын құрады, бұл 2017 жылы 4,75 миллион АҚШ доллары мөлшеріндегі қаржы активтерінің құнсыздануы себебінен резервтің жойылуына байланысты.

2017 жылғы шілде айынан бастап қараша айына дейін қоса алғандағы кезеңде Компания «Delta Bank» АҚ-на қатысты атқару өндірісі тәртібінде 4,376 миллион АҚШ доллары мөлшеріндегі ақша қаражатын өндіріп алды.

ХҚЕС қолдану

ХҚЕС есептілік стандарттарын қолдануда 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілген екі негізгі өзгеріс – ХҚЕС 9 және ХҚЕС 15 табысты енгізілді. Қаржылық құралдарға жататын ХҚЕС 9 және сатып алушылармен шарттар бойынша түсімдегі бухгалтерлік есеп өзгертілген ХҚЕС 15. «Эйр Астана» командасы, Қазақстандағы бірқатар ірі компаниялар үшін ХҚЕС 9 енгізуге негіз болған әдісті әзірлеуге көмектесе отырып, осы стандарттарды енгізу барысында көшбасшылық рольді алды.

ХҚЕС 16 есептілік стандарты Компаниялардың лизингтік міндеттемелер бойынша есепке алу мен есеп беруді жүргізу тәсілін өзгертеді.

Стандарт 2019 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді және әуе компанияларының теңгерімдік есебіне әсерін тигізеді. 2018 жыл бойында Компания салалық пікірталастарға қатысты және жаңа стандартты үздік енгізу процесіне өз үлесін қосты. Қаржылық топ ХҚЕС 16 енгізу жөніндегі пайымдауын стратегиялық жоспарлау комитетіне 2018 жылғы шілде айында және Директорлар кеңесіне 2018 жылғы қыркүйек айында ұсынды. Компания 2019 жылғы қаңтар айынан бастап күшіне енетін ХҚЕС 16 стандартына жақсы дайындалғанымызға көз жеткізу үшін сыртқы аудиторларымызбен ерте кездерден бастап ынтымақтаса жұмыс істейді.

2018 жылғы 31 желтоқсандағы және 2017 жылғы ахуал бойынша жарғылық капитал бір акцияның номиналды құны 147 150 теңгені құрайтын, 17 мың бекітілген, шығарылған және толықтай ақысы төленген жай акциядан тұрды, бұл сатып алу кезеңінен бастап бір акция үшін 1 000 АҚШ долларына барабар болды.

Операциялық пайда

(мың АҚШ доллары)

	2018 ж.	2017 ж.	Өзгеруі
Операциялық пайда	36 506	63 255	(42,29%)
Таза қаржылық шығыстар	(7 613)	(3 825)	(99,03%)
Бағам айырмасынан таза залал	(16 885)	(10 370)	(62,83%)
Салық салуға дейінгі пайда	5 352	39 318	(86,39%)

Меншікті капитал

(мың АҚШ доллары)

	2018 ж.	2017 ж.	Өзгеруі
Акционерлік капитал	17 000	17 000	-
Функционалдық валютаның ауысуына резерв	(9 324)	(9 324)	-
Салықты шегеріп тастағандағы хеджерлеу құралдары бойынша резерв	(62 770)	(71 465)	12,17%
Бөлінбеген пайда	143 746	150 552	(4,52%)
Жиынтығы: меншікті капитал	88 652	86 763	2,18%